

Spruw en candida (schimmel) bij borstvoeding

Tijdens het geven van borstvoeding is er bij u en/of bij uw baby een schimmelinfectie ontstaan. Bij de moeder spreekt men dan van Candida en, bij de baby van spruw. In deze folder leest u meer over de schimmelinfectie en de behandeling.

Wat is Candida?

Candida Albicans is een schimmel die van nature voorkomt op het menselijk lichaam en die normaal geen klachten veroorzaakt. Door veranderingen in de omgeving van de Candida gebeurt dat soms wel, bijvoorbeeld op de huid, vagina of mond.

Oorzaken kunnen zijn

- Zwangerschap en bevalling
- Verminderde weerstand, stress en overgevoeligheid
- Verstoorde glucose bij diabetes
- Gebruik antibiotica of hormoonpreparaten zoals de pil.

- **Als er sprake is van spruw en/of candida , is behandeling van zowel moeder als baby noodzakelijk. Ook als er maar een van hen beiden klachten heeft.**
- **Bij een vaginale schimmelinfectie is behandeling van de moeder voldoende.**

Wat is spruw?

Een baby kan tijdens de geboorte in aanraking komen met de Candida-schimmel en daardoor spruw ontwikkelen.

Verhoogde kans op spruw

Een te vroeg geboren baby, een baby met een laag geboortegewicht, een zieke of een overgevoelige baby heeft een verhoogde kans om spruw te krijgen.

Spruw is besmettelijk

Van baby op moeder

Spruw kan overgedragen worden door een baby op een vinger te laten zuigen. Door het drinken aan de borst kan de baby vervolgens bij de moeder candida veroorzaken.

Vooraf bij een beschadigde huid (tepelkloven) zal de moeder hier gevoelig voor zijn.

Van moeder op baby

Het kan ook zijn dat de moeder candida krijgt. De moeder kan dan de baby besmetten, waardoor deze spruw krijgt.

Hoe herkent u spruw of candida ?

Spruw bij een baby

De meest voorkomende signalen zijn:

- Witte plekken op het mondslimvlies en de tong die niet weg te vegen zijn
- Mondslimvlies is roder dan normaal
- Een parelmoerglans op de tong
- Onrustig drinken van de baby door pijn
- Tijdens het drinken maakt de baby een klakkend geluid, laat vaak los of weigert de borst
- Hardnekkige en pijnlijke luieruitslag

Spruw is soms niet te herkennen, omdat er niet altijd iets bijzonders te zien is aan de baby.

Candida bij de moeder

Een candida komt voor in en op de borst, tepel en tepelhof. De meest voorkomende signalen zijn:

- Verkleuring van de tepel naar rozerood/paars
- Gladde, gespannen, glanzende of schilferige huid
- Kleine bultjes
- Ernstige jeuk die kan overgaan in een scherpe soms stekende pijn in de borst vooral tijdens en na het voeden
- Brandend gevoel en/of pijn in de borst die door de arm of rug trekt

Candida is soms niet te herkennen, omdat er niet altijd iets bijzonders is te zien aan de tepels.

Herkent u bovengenoemde verschijnselen?

Vertel dit dan altijd aan de verpleegkundige of lactatiekundige.

Behandeling van moeder en kind

Candida en spruw kunnen vanzelf overgaan maar behandelen is beter. Bij borstvoeding kunnen de klachten veel problemen geven en is de kans groot dat moeder en baby elkaar blijven besmetten.

Wij adviseren een behandeling met een antischimmelcrème, in combinatie met hygiënemaatregelen en goed aanleggen van de baby aan de borst.

Anti-schimmelcrème

Moeder

Via de huisarts krijgt u een recept voor een schimmeldodend medicijn voor het behandelen van de tepels.

- Spoel na de voedingen of het afkolven van moedermelk uw tepels en tepelhof af met water of met een oplossing van een kopje water plus een theelepel azijn. Zuur is gistdodend. Laat de huid goed aan de lucht drogen.
- Breng na iedere voeding de crème heel dun op tepels en tepelhof aan, dit is effectiever dan 2 tot 4 keer per dag.
- Gebruik telkens een schone vinger om de zalf aan te brengen. Ga niet met dezelfde vinger over een andere plek en kom niet met de gebruikte vinger aan de tube zalf. Dit om besmetting via de tube te voorkomen.
- Verwijder met een vochtige tissue vóór het voeden voorzichtig de eventuele crème van uw tepels. Was daarna de handen.

Was minimaal 15 seconden zorgvuldig uw handen met warm water en zeep voor en na elke voeding, het afkolven van moedermelk, het verschonen van de luier en na ieder toiletbezoek.

Baby

De kinderarts schrijft een behandeling voor met een antischimmeldrankje voor het mondje met eventueel een crème voor de billetjes. Om terugkeer van klachten te voorkomen, moet u na het verdwijnen van de klachten 1 week doorgaan met de behandeling.

- Breng het drankje met een bijgeleverd spuitje aan in de wangzakken en aangedane plekken in het mondje. De verpleegkundige laat u zien hoe u dit doet.
- Als er sprake is van luieruitslag, dan brengt u een schimmeldodende crème aan op de billen van uw baby, afwisselend met zinkzalf voor het indrogen van de huid. De verpleegkundige laat u zien hoe u dit doet.

Was minimaal 15 seconden zorgvuldig uw handen met warm water en zeep voor en na elke voeding en voor en na het verschonen van de luier.

Doorgaan met borstvoeden?

De borstvoeding kan tijdens de behandeling gewoon doorgaan. Vaak is er al een verbetering merkbaar in de loop van de tweede dag. Adviezen om het voeden minder pijnlijk te laten zijn:

- Pijnstillers innemen, bijvoorbeeld paracetamol
- Vaak en kort voeden
- Begin de voeding aan de minst pijnlijke borst en schuif de baby door naar de andere borst als de melk is toegeschoten.
- Ga met een zorgverlener na of de aanlegtechniek verandering nodig heeft.
- Bevorder het toeschieten van de melk door warmte, ontspanning of kort kolven met de hand
- Laat de pijnlijke borst(en) goed leegdrinken
- Eventueel tijdelijk kolven en de melk op een andere manier geven.

Hygiënemaatregelen

Een schimmelinfectie kan hardnekkig zijn. Wij raden daarom optimale hygiënemaatregelen aan zoals:

- Was voor en na elke voeding, het afkolven, het verschonen van de luier en de toiletgang zorgvuldig uw handen gedurende minimaal 15 seconden met warm water en zeep.

- Gebruik wegwerphanddoekjes om te drogen. Verschoon regelmatig handdoeken.
- Houd vingernagels kort.
- Trek iedere dag een schone beha aan.
- Verschoon na iedere voeding de zoogcompressen (bij voorkeur katoen) en houd de huid zo droog mogelijk.
- Was handdoeken, spuugdoekjes, beha en overige kleren die in aanraking met de schimmel komen, in heet water van minimaal 60°C. Dit geldt ook voor het linnengoed dat u thuis gebruikt.
- Het linnengoed wat u in het ziekenhuis gebruikt op de afdeling en wat in aanraking is gekomen met borstvoeding/moedermelk kunt u na ieder gebruik deponeren in de daarvoor bestemde waszakken.
- Maak het kolfsetje na gebruik huishoudelijk schoon met water en zeep zodat alle melkresten verwijderd zijn.
- Droog het kolfsetje na schoonmaken af met papieren handdoekjes of thuis met keukenrol. Wanneer ze helemaal droog zijn kan het verpakt worden in een katoenen doek.
- Kook flessen, fopspenen en alles wat in contact komt met de moedermelk (kolf, kolfflesjes/ tepelhoedjes) dagelijks uit in een pan kokend water met azijn (de helft water en de helft azijn) voor minimaal 5 minuten, of in de vaatwasser op 65 graden.

Afgekolfde moedermelk

Vers afgekolfde melk kunt u gewoon geven aan de baby. Als u de melk niet binnen 48 uur gebruikt, kunt u deze invriezen.

Melk gebruik uit de vriezer

Bevroren melk kunt u in een isolatietasje met koelelementen meenemen naar het ziekenhuis. Voordat u de melk gaat gebruiken, laat u deze eerst ontdooien in de koelkast. Als de melk ontdooid is, kunt u deze buiten de koelkast op kamertemperatuur laten komen.

U moet de melk binnen 24 uur gebruiken vanaf het moment dat u de melk laat ontdooien. Heeft u nog vragen? Stel deze dan gerust aan de verpleegkundigen of lactatiekundige.

Vragen?

Stel uw vraag via MijnOLVG

U kunt ons altijd bereiken via [MijnOLVG](#). Heeft u een algemene vraag over vergoeding of betaling? Neem dan contact op met uw zorgverzekeraar of kijk op www.olvg.nl/vergoeding-kosten-behandeling

Meer informatie over bijvoorbeeld kosten, bereikbaarheid, onderzoeken en behandelingen staat op www.olvg.nl maar u kunt ons natuurlijk ook bellen.

Meer informatie online

- www.olvg.nl/verloskunde
- www.olvg.nl/borstvoeding
- www.borstvoeding.com
- www.borstvoeding.nl
- www.lalecheleague.nl (borstvoedingsorganisatie)

Contact

Anna Paviljoen, moeder- en kindcentrum OLVG, locatie Oost

T 020 599 30 09 (dag en nacht bereikbaar)

E annapaviljoen@olvg.nl

Toorop paviljoen, moeder- en kindcentrum OLVG, locatie West

T 020 510 82 32 (dag en nacht bereikbaar)

Kinderdagbehandeling, locatie West, route 24

020 599 22 08 (di t/m vrij van 07.30 tot 16.00 uur)

afdeling Kindergeneeskunde, locatie West, route 24

020 510 89 07 (dag en nacht bereikbaar voor ouders)

afdeling Verloskunde, locatie Oost

T 020-599 22 35 (dag en nacht bereikbaar)

afdeling Verloskunde, locatie West

T 020 510 80 02 (7 dagen per week, 7.30 – 23.00 uur)

T 020 510 84 82 (7 dagen per week, 23.00 – 7.30 uur)

Oost
Oosterpark 9
1091 AC Amsterdam

West
Jan Tooropstraat 164
1061 AE Amsterdam

Spuistraat
Spuistraat 239 A
1012 VP Amsterdam

Onze Algemene Voorwaarden zijn van toepassing: www.olvg.nl/algemene-behandelvoorwaarden

Aanmelden MijnOLVG via www.mijnolvg.nl | Klacht of opmerking: www.olvg.nl/klacht

Redactie en uitgave: Marketing en Communicatie, 5 december 2023, foldernr.2136